

**Samostatný odbor komunikace
ředitel**

V Praze dne 14. července 2009
Čj. 2009/1075/160
ev.č. 42/07-09

Věc

Žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

Vážený pane Šimečku,

dne 15.7.2009 jste podal prostřednictvím podatelny České národní banky žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), vztahující se k porušení odborné péče ze strany Československé obchodní banky, a.s., IČ 00001350 (dále jen „ČSOB“). Česká národní banka k Vaší žádosti sděluje následující:

Dne 24.6.2009 obdržela Česká národní banka žádost České tiskové kanceláře o vyjádření k prohlášení sdružení SOS ČSOB o nedostatečné státní kontrole bank a ochraně jejich klientů. Podklad pro vyjádření České národní banky zpracoval odbor dohledu nad kapitálovým trhem na základě informací zjištěných během dřívějšího šetření vedeného v souvislosti s obdobnou stížností na jednání obchodníka s cennými papíry v souvislosti s investicí do dluhopisů emitovaných islandskými bankami.

Vzhledem k tomu, že se zmíněné šetření podnětu netýkalo ČSOB, nebyla vyzvána k předložení žádných informací a nebyla s ní vedena žádná korespondence v tomto smyslu.

Obchodník s cennými papíry je povinen poskytovat investiční služby s odbornou péčí. Pojem odborné péče však musí být posuzován v každém případě individuálně, protože způsob jednání s odbornou péčí závisí vždy na konkrétní činnosti a jejích jedinečných podmínkách. Požadavek jednání s odbornou péčí je třeba vidět vždy v souvislosti s výkonem činnosti nějaké konkrétní osoby, přičemž nelze vycházet z toho, jak se určité jednání jeví zpětně ze současného pohledu, ale je třeba je posuzovat vždy vzhledem k podmínkách existujícím v době posuzovaného jednání. Zařazení konkrétního investičního nástroje do portfolia zákazníka v rámci poskytování investiční služby obhospodařování majetku nebo doporučení k nákupu či prodeji investičního nástroje musí být posuzováno také vzhledem k zjištěnému investičnímu profilu zákazníka, který je výsledkem vyhodnocení získaných informací o znalostech a zkušenostech zákazníka v oblasti investic do investičních nástrojů, jeho finančním zázemí a investičních cílech. Stejným způsobem je třeba přezkoumat úplnost a srozumitelnost informací poskytovaných obchodníkem s cennými papíry zákazníkům.

Výše popsaný princip nebyl narušen ani ve vyjádření České národní banky pro Českou tiskovou kancelář, jehož smyslem bylo deklarovat postoj České národní banky k problematice posuzování odborné péče obchodníků s cennými papíry při doporučování investic do dluhopisů emitentů, kteří později pozbyli schopnosti dostát svým závazkům vůči věřitelům, aniž by zmiňovalo nějaké určité účastníky kapitálového trhu.

Jedním z ukazatelů finančního zdraví finančních institucí je jejich rating. Jedná se o ukazatel, který prostřednictvím jediné výsledné hodnoty vyjadřuje stupeň odolnosti vůči podstupovaným rizikům a pravděpodobnost, že finanční instituce splatí svůj dluh. Dalšími ukazateli jsou v případě bank a pojišťoven kapitálová přiměřenost, solventnost nebo hodnota indikátoru finančního zdraví. Na rozdíl od těchto ukazatelů je výhodou ratingu to, že bere v úvahu nejen kvantitativní, ale i kvalitativní informace.

Modely, které používají jednotlivé ratingové agentury pro hodnocení společností, jsou různorodé, stejně tak jako výsledné symboly a jejich interpretace. Hodnocení společnosti vychází ze dvou základních stupňů ratingu. Spekulativní stupeň vyjadřuje poměrně značné riziko investice do takto oceněných investičních nástrojů. Výrazně nižší míra rizika se předpokládá u investičních nástrojů na úrovni investičního stupně. Pro přehlednost uvádíme ratingové stupnice 3 hlavních ratingových agentur¹.

Investiční stupně

	Moody's			Fitch			Standard&Poor's	
	dlouhodobý	krátkodobý	finanč.síly	dlouhodobý	podpory	individuální	dlouhodobý	krátkodobý
vynikající	Aaa	P-1	A	AAA	1	A	AAA	A-1+
	Aa1	P-1	A-	AA+	1	A	AA+	A-1+
	Aa2	P-1	B+	AA	1	A	AA	A-1+
	Aa3	P-1	B	AA-	1	A/B	AA-	A-1+
dobrá	A1	P-1	B-	A+	1	B	A+	A-1
	A2	P-1	C+	A	1	B	A	A-1
	A3	P-1	C+	A-	1	B/C	A-	A-2
přiměřená	Baa1	P-2	C-	BBB+	2	C	BBB+	A-2
	Baa2	P-2	C-	BBB+	2	C	BBB+	A-2
	Baa3	P-3	D+	BBB-	2	C/D	BBB-	A-3

Spekulativní stupně

	Moody's			Fitch			Standard&Poor's	
	dlouhodobý	krátkodobý	finanč.síly	dlouhodobý	podpory	individuální	dlouhodobý	krátkodobý
spekulativní	Ba1	not prime	D+	BB	3	D	BB+	B
	Ba2	not prime	D+	BB	3	D	BB+	B
	Ba3	not prime	D-	BB	3	D/E	BB-	B
vysoce spekulativní	B1	not prime	E+	BB	4	E	B+	C
	B2	not prime	E+	BB	4	E	B	C
	B3	not prime	E+	BB	5	E	B-	C
	Caa	not prime	E+	C	5	E	CCC	C

Hodnocení agentury Moody's pro dva významné emitenty dluhopisů, Kaupthing Bank a Landsbanki Islands hf, bylo následovné:

¹ DAVIDOVÁ, Petra, OPRAVILOVÁ, Renata. Role ratingu při hodnocení stability finančního sektoru. Dostupná na Internetu: < http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2007/FS_2007_clanek_1.pdf >.

	Kaupting		Landsbanki	
	dlouhodobé	fin.síla	dlouhodobé	fin. síla
květen 2005	A1	C+		
červenec 2005			A2	C
srpen 2006	A1	C		
únor 2007	Aaa	C	Aaa	C
duben 2007	Aa3	C	Aa3	C
únor 2008	A1	C-	A2	C-
říjen 2008	Caa1	E	Caa2	E

Subjekt ohodnocený ratingem A je podle výkladu agentury Moody's nadprůměrný subjekt, s nízkým kreditním rizikem. Aaa charakterizuje subjekt s nejvyšší kvalitou, s minimálním stupněm rizika. Finanční síla ohodnocená jako C znamená, že subjekt má dostatečnou vnitřní finanční sílu.

Dluhopisy vydané emitenty hodnocenými v rámci investičního stupně byly v souladu s praxí v oboru považovány za vhodnou investici i pro konzervativní investory. Někdy bývá také jako kritérium kvality dluhopisů uplatňováno srovnání ratingu jejich emitenta s ratingem České republiky. Riziko státu sice nemá bezprostřední vliv na riziko emitentů se sídlem v daném státě, protože je ukazatelem kvality státu jako dlužníka a ovlivňuje přímo hlavně státní dluhopisy, ale pro emitenty dané země znamená toto hodnocení strop, nad který se nemohou dostat, tzn. důvěryhodnost emitenta nemůže být vyšší než důvěryhodnost státu, ve kterém sídlí.

Z níže uvedené tabulky srovnávající hodnocení České republiky a Islandu podle 3 hlavních agentur vyplývá, že v celém srovnávaném období byla Česká republika hodnocena jako rizikovější stát.

	Moody's		Standard & Poor's		Fitch	
	ČR	Island	ČR	Island	ČR	Island
2002	A1	Aaa	A-	A+	BBB+	AA-
2003	A1	Aaa	A-	A+	A-	AA-
2004	A1	Aaa	A-	A+	A-	AA-
2005	A1	Aaa	A-	AA-	A	AA-
2006	A1	Aaa	A-	A+	A	AA-
2007	A1	Aaa	A	A+	A	A+
2008	A1		A			
leden 2008				A+		
duben 2008				A		
květen 2008		Aa1				
září 2008		Aa1		A-		A-
říjen 2008		Baa1		BBB-		BBB-

Je zřejmé, že se znalostí vývoje finančních trhů v závěru roku 2008 ztrácejí hodnocení prováděná ratingovými agenturami svou vypovídací schopnost. Ovšem, jak již bylo uvedeno výše, jednání ČSOB je nutné posuzovat vzhledem k podmínkám existujícím před eskalací finanční krize, a v té době se investice do dluhopisů islandských bank vzhledem k jejich výnosnosti a nízké rizikovosti jeví jako vhodné.

Závěrem považuje Česká národní banka za důležité upozornit na skutečnost, že v souladu s ustanovením § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím není oprávněna poskytnout informace podle tohoto zákona, které získala v rámci své dohledové činnosti od třetích osob. Proto ani v případě, že by byla s ČSOB vedena korespondence v souvislosti s šetřením jejího jednání se zákazníky, nebylo by možné Vám takto získané dokumenty poskytnout. Výjimku uvedenou v poslední větě ustanovení by s ohledem na skutečnost, že dokumenty nevznikly činností České národní banky, nebylo možné uplatnit. V souladu s ustanovením § 26 odst. 1 zákona o dohledu by bylo možné tyto informace poskytnout jen se souhlasem ČSOB.

V souvislosti s případným šetřením ČSOB by proto byla Česká národní banka oprávněna Vás informovat o jednotlivých krocích, které byly učiněny, pouze do té míry, pokud by se jednalo o kroky učiněné Českou národní bankou samotnou, tzn. jaké podklady a vysvětlení byly požadovány a závěry, které byly ze získaných podkladů vyvozeny. V případě vedení správního řízení by navíc v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím mohla být nově získaná informace poskytnuta až v okamžiku vydání pravomocného rozhodnutí ve věci samé.

S pozdravem

Mgr. Marek Petruš

ředitel

Mgr. Pavel Zúbek

Vážený pan
Mgr. Ing. Jiří Šimeček
advokát
Vladislavova 17
110 00 Praha 1